

STATSMINISTERIET
CHRISTIANSBORG
Prins Jørgens Gård 11, 1218 København K
Telefon 33 92 33 00 - Telefax 33 11 16 65
CVR-NR. 10-10-39-40
EAN-lokationsnummer 5798000000032

Dato: 8. december 2020
Sagsnr.: 2020 - 18268

Miljø- og Fødevareudvalget
Folketinget

Statsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 167 til L 77 fra Miljø- og Fødevareudvalget stillet efter ønske Karsten Lauritzen (V), ikkemedlem af udvalget (MFU) og Sophie Løhde (V)

Spørgsmål nr. 167 til L 77:

”Tim Knudsen, professor emeritus i statskundskab ved Københavns Universitet, citerer i artiklen ”Går statsministeren fri i minksag”, Politiken, den 20. november 2020, fra højesteretsdommer Jens Peter Christensens afhandling, ’Ministeransvar’. Tim Knudsen udtaler, at ”der i »særlige tilfælde« er en særlig pligt som minister til aktivt at sørge for at holde sig orienteret og spørge ind til lovligheden i en sag. Hvis han har ret i sin juridiske vurdering, så handler det jo om, hvornår der er tale om »særlige tilfælde«, og det, vil jeg da mene, er tilfældet, når vi som her taler om hastelove og lukning af et helt erhverv”. Mener statsministeren, at sagen om aflivningen af samtlige mink i Danmark kan betegnes som et ”særligt tilfælde”? Hvis ja, mener statsministeren så, at statsministeren har levet op til denne særlige pligt, som beskrevet af højesteretsdommer Jens Peter Christensen, i sagen om aflivningen af alle mink i Danmark?”

Svar:

Der henvises til den samtidige besvarelse af spørgsmål nr. 165 til L 77 fra udvalget.

Der henvises endvidere til Justitsministeriets notits oversendt til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg den 24. november 2020 om visse statsretlige spørgsmål med relation til forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet (MOF, Alm. del – Bilag 157), hvoraf følgende bl.a. fremgår:

”Grundloven er baseret på et såkaldt ministerialsystem, der bl.a. indebærer, at hver enkel minister er ansvarlig for sig eget ressortområde. Dette afspejles bl.a. i grundlovens § 14, der forudsætter, at ministre som forvaltningschefer har en selvstændig kompetence inden for deres forretningsområder, således at afgørelser ikke træffes af regeringen som kollegium, men af den enkelte fagminister. Som anført af Peter Germer, Statsforfatningsret, 5. udgave (2012), side 37, har statsministeren en ledende stilling i regeringen, men denne stilling indebærer ikke, at der består et overordningsforhold, som giver statsministeren adgang til at udstede befalinger til de øvrige ministre.

Det er samtidig antaget i den statsretlige litteratur – bl.a. med henvisning til statsministerens faktiske funktion som regeringens øverste chef – at der påhviler statsministeren en pligt til tilsyn med de andre ministre. Statsministerens tilsynspligt må anses for en snæver undtagelse til ministerialsystemets ordning, hvorefter hver enkel minister er ansvarlig for sit eget ressortområde.

[...]

[...] Dette kan efter Justitsministeriets opfattelse også udtrykkes på den måde, at en særligt begrundet formodning om, at en minister har overtrådt ministeransvarlighedsloven, i almindelighed udløser en statsministers pligt til at føre tilsyn med de andre ministre (tilsynspligten). Det må antages, at tilsynspligten i en sådan situation i almindelighed må indebære, at en statsminister i hvert fald skal undersøge sagen nærmere.

Det følger af ovenstående, at der ikke aktiveres en tilsynspligt for en statsminister, som hverken er vidende om eller har bestemte grunde til at mistænke, at der hos en anden minister er begået ulovlige forhold.

[...]

Regeringsudvalgene er politiske i den forstand, at de ikke rent retligt er tillagt kompetence til at træffe beslutninger på et område, der henhører under en ministers ressortansvar. Hvis et regeringsudvalg tiltræder (eller afviser) en indstilling i en sag, vil det således fortsat være den ansvarlige fagminister, der efterfølgende formelt træffer beslutningen, og som dermed vil være ansvarlig herfor. Det følger af ministerialsystemet, hvorefter den enkelte fagminister er ansvarlig for eget ressortområde [...].”

Med venlig hilsen

Mette Frederiksen